

Spolufinancováno
Evropskou unií

2025

Evaluace projektu Housing First II

REGISTRAČNÍ ČÍSLO PROJEKTU: CZ.03.02.01/00/22_007/0000188
FINANCOVÁNO EVROPSKOU UNIÍ, PODPORA PROJEKTU Z VÝZVY Č. 03_22_007 OPZ + S
NÁZVEM „PODPORA SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ“

autor: doc. Mgr. et Mgr. KATEŘINA MIKULCOVÁ, PhD.

Vypracováno dne 29. 9. 2025

Obsah

Úvod	2
Manažerské shrnutí.....	3
Metodologie výzkumu.....	4
Analýza hypotéz	6
Popis výběrového souboru	6
Počet dětí žijících mimo domácnost	7
Výskyt problémů spojených s bydlením	8
Spokojenost s bydlením	9
Pocit bezpečí v místě bydliště.....	10
Vztahy se sousedy.....	11
Jistota bydlení	11
Finanční situace domácnosti	11
Využívání sociálních služeb	14
Fyzický a psychický zdravotní stav	15
Využívání zdravotnických služeb	16
Trávení volného času	17
Duševní pohoda u dětí	18
Chování dětí	18
Školní prospěch a docházka u dětí.....	19
Použité zdroje	20

Úvod

Cílem výzkumu je zhodnotit dopady poskytnutí bydlení a podpory domácnostem ubytovaným v bytovém fondu spolku Portavita v čase.

Následující evaluační zpráva je dělena na manažerské shrnutí, popis metodologie výzkumu a analýzu hypotéz.

Manažerské shrnutí

V rámci evaluace byly dlouhodobě sledovány rodiny zařazené do projektu sociálního bydlení. Životní situace domácností byly hodnoceny v oblastech stanovených na základě českých a zahraničních referenčních studií. Do výzkumu tak byly zahrnuty odpovědi celkem 15 domácností srovnávajících situaci před zabydlením a po zabydlení; 13 domácností srovnávajících situaci po 1 roce od zabydlení a 10 domácností po 2 letech.

- **SNÍŽIL SE POČET VNÍMANÝCH PROBLÉMŮ S BYDLENÍM:** U 90 % domácností došlo k subjektivně vnímanému snížení výskytů problémů spojených s nekvalitním bydlením.
- **ZLEPŠILA SE SPOKOJENOST S BYDLENÍM:** Z celkových výsledků je zřejmé, že se spokojenost s bydlením zlepšila ve všech sledovaných oblastech, tedy oblasti spokojenosti s bytem, spokojenosti s lokalitou a spokojenosti se sousedstvím / sousedy, a to jak po zabydlení, tak i po 1 roce od zabydlení. Po dvou letech od zabydlení je spokojenost s bydlením konstantní.
- **ZLEPŠIL SE VNÍMANÝ POCIT BEZPEČÍ:** U většiny respondentů se vnímaný pocit bezpečí v místě bydliště po zabydlení zlepšil a jen u 4 respondentů zůstal stejný. Po 1 roce od zabydlení zůstalo i tak u většiny zlepšené vnímání bezpečí, stejné u pěti a u jednoho respondenta došlo ke zhoršení vnímání bezpečí. Po dvou letech od zabydlení bylo vnímání pocitu bezpečí v místě bydliště konstantně vysoké.
- **ZLEPŠILY SE VZTAHY SE SOUSEDY:** Zatímco po zabydlení hodnotili respondenti zlepšení vztahů se sousedy v necelé polovině případů, tak po 1 roce od zabydlení hodnotilo zlepšení vztahů 70 % respondentů. Vztahy se sousedy byly po dvou letech hodnoceny jako konstantně velmi dobré.
- **ZVÝŠILA SE JISTOTA BYDLENÍ:** Většina respondentů hodnotila významné zvýšení jistoty bydlení a u nikoho ani po zabydlení ani po 1 roce od zabydlení nedošlo ke zhoršení vnímání. Celkově můžeme říct, že se jistota bydlení zvýšila po zabydlení a pak zůstávala konstantně vysoká.
- **ZLEPŠILA SE CELKOVÁ FINANČNÍ SITUACE DOMÁCNOSTI:** Podle několika ukazatelů došlo ke zlepšení finanční situace domácností.
 - o U většiny respondentů došlo ke zvýšení příjmů domácnosti, po zabydlení se jednalo o devět z patnácti (60 %) a po 1 roce od zabydlení o 9 ze 13 (69 %). Po dvou letech od zabydlení se příjmy zvýšily u 9 z 10 domácností. Jedna domácnost reportovala snížení příjmů. Po dvou letech od zabydlení se příjmy zvýšily u 9 z 10 domácností (90 %). Jedna domácnost reportovala snížení příjmů.
 - o Zadlužení domácností se celkově po dvou letech snižuje, a to až u 50 % domácností.
- **ZLEPŠIL SE VNÍMANÝ PSYCHICKÝ ZDRAVOTNÍ STAV:** V rámci psychického zdravotního stavu převládalo pozitivní hodnocení a zlepšení zážitku jak po zabydlení, tak po 1 roce od zabydlení, tak po 2 letech od zabydlení. Z dat je patrné, že ve vztahu ke změnám v psychickém stavu významně převládá pozitivní změna (90 % domácností).
- **ZLEPŠIL SE DUŠEVNÍ STAV U DĚTÍ:** Z dat je patrné, že ve vztahu ke změnám v psychickém stavu dětí převládá pozitivní změna oproti negativní změně a v celkovém součtu také výrazněji převládá kladná agregace nad hodnocením beze změny. Celkově se duševní stav zlepšil u 70 % dětí.

- **SNÍŽILY SE PROBLÉMY S CHOVÁNÍM U DĚTÍ:** Z dat je patrné, že ve vztahu ke změnám v chování dětí významně převládá pozitivní s celkem 11 a 9 domácnostmi po zabydlení a po 1 roce od zabydlení. Stejný trend lze pozorovat i po dvou letech od zabydlení. Celkově se chování dětí zlepšilo až v 80 % případů.

Metodologie výzkumu

Cílem výzkumu bylo zhodnotit dopady poskytnutí bydlení a podpory domácnostem ubytovaným v bytovém fondu spolku Portavita.

V rámci evaluace byly dlouhodobě sledovány rodiny zařazené do projektu sociálního bydlení. Celkově se do evaluace zapojilo 15 domácností. Životní situace domácností byly hodnoceny v oblastech stanovených na základě českých a zahraničních referenčních studií; konkrétně se jednalo o:

- Počet dětí žijících mimo domácnost
 - H¹: Dojde ke snížení počtu dětí žijících mimo domácnost (viz Bassuk a kol., 2014; Flower, 2015; Pergamit a kol., 2017; Shinn a kol., 2016; Gubits a kol., 2015).
- Výskyt problémů spojených s bydlením²
 - H2: Dojde k subjektivně vnímanému snížení výskytů problémů spojených s nekvalitním bydlením (viz Kling, 2008; Bassuk a kol., 2014; Bretherton, Pleace, 2015; Ripka a kol., 2018).
- Spokojenost s bydlením (v oblastech: byt, sousedi, lokalita)
 - H3: Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti s bydlením (viz Kling, 2008; Bassuk a kol., 2014; Bretherton, Pleace, 2015; Ripka a kol., 2018).
- Pocit bezpečí v místě bydliště
 - H4: Dojde ke zvýšení pocitu bezpečí v místě bydliště (Kling, 2008; Bretherton, Pleace, 2015; Busch-Geertsema, 2013; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016; Ripka a kol., 2018).
- Vztahy se sousedy
 - H5: Dojde ke zlepšení vztahů se sousedy (Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015; Kling, 2008; Bretherton, Pleace, 2015).
- Jistota bydlení
 - H6: Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení jistoty bydlení (viz Bassuk a kol., 2014; Gubits a kol., 2015; Ripka a kol., 2018).
- Finanční situace domácnosti (příjmy domácnosti, počet dní bez peněz, počet zaměstnaných, využívání krátkodobých půjček, zadlužení, výdaje na bydlení)
 - H7: Dojde ke zlepšení finanční situace domácnosti (viz Busch-Geertsema, 2013; Bassuk a kol., 2014; Gubits a kol., 2015; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016).
- Využívání sociálních služeb (v oblasti řešení bytové situace, jednání s úřady, vyřizování sociálních dávek, řešení dluhové problematiky, pomoc při problémech s dětmi)

¹ H – hypotéza

² Specifické problémy vztahující se ke kvalitě bydlení (např. vlhkost, díry a praskliny, potíže s vytápěním prostor, nefunkční toaleta, absence tekoucí vody, nefunkční vytápění, hluk, zahmyzení) a ke kvalitě umístění bydlení (přítomnost občanské infrastruktury, dopravní obslužnost, čistota atd.).

- H8: Dojde ke snížení využívání sociálních služeb (viz Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015).
- Fyzický a psychický zdravotní stav
 - H9: Dojde ke zlepšení subjektivně vnímaného fyzického i psychického zdravotního stavu (Kling, 2008; Katz, Kling, Liebman; 1999; Bassuk a kol., 2014; Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015; Johnson, Chamberlain, 2015; Bretherton, Pleace, 2015; Busch-Geertsema, 2013; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016; Ripka a kol., 2018).
- Využívání zdravotnických služeb
 - H10: Dojde ke zvýšení využívání preventivních a specializovaných zdravotnických služeb (viz Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015; Johnson, Chamberlain, 2015; Ripka a kol., 2018).
- Trávení volného času
 - H11: Dojde ke zkvalitnění trávení volného času.
- Duševní pohoda a chování dětí
 - H12: Dojde ke zvýšení duševní pohody a snížení problémů s chováním u dětí (Gubits a kol., 2015; Bassuk a kol., 2014).
- Školní prospěch a docházka dětí
 - H13: Dojde ke zlepšení školního prospěchu a zvýšení školní docházky u dětí (viz Gubits a kol., 2015; Bassuk a kol., 2014).

V závěru dotazníku byla doplněna otevřená otázka na potřeby ve vztahu ke zlepšení stávající životní situace. Data byla získána pomocí asistované administrace dotazníků vlastní konstrukce, který se zaměřoval na hodnocení specifických charakteristik životní situace domácností žijících v bydlení společnosti. Inspirací pro vytvoření dotazníku byla Jednotné metodika monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení (Gojová, Glumbíková a kol., 2018) a Výzkumné zprávy A: Vyhodnocení výsledků dosažených obcemi spolupracujícími s MPSV u podpořených klientů v rámci projektu (Glumbíková a kol., 2021). Sesbíraná data byla očištěna, chybějící hodnoty označeny nebo doplněny, odlehle hodnoty zkontrolovány a dle potřeby opraveny. Datový soubor byl charakterizován základní popisnou statistikou.

Respondenti hodnotili různé aspekty svého života v minulém a stávajícím bydlení. Porovnávali jsme jejich odpovědi na různých škálách a spočítali jsme, jak velká část respondentů hodnotí daný atribut jejich života lépe, hůře anebo stejně. Numerické negativní rozdíly byly někdy sémanticky pozitivní a někdy sémanticky negativní v závislosti na popisu každé škály, a proto u každé otázky jsme museli numerické rozdíly správně kategorizovat, dle sémantiky sestupnosti (resp. vzestupnosti) škál. Výsledné distribuce respondentů jsme testovali chí-kvadrát testem, a tím jsme našli statisticky významné změny.

V sedmé otázce respondenti deklarovali počty dětí v domácnosti. V pozdějších otázkách na děti a dětského lékaře jsme započítávali pouze odpovědi respondentů, kteří v sedmé otázce odpověděli jedna a více.

Analýza hypotéz

Popis výběrového souboru

V rámci výzkumu bylo v období 1. 3. 2023 - 15. 9. 2025 osloveno celkem zabydlených 17 domácností, z toho 2 domácnosti dotazník před zabydlením nevyplnily (od počátku pracovníky popisovaná špatná komunikace a nespolupráce), vyplněno a analyzováno tedy 15 dotazníků. Z těchto 15 dotazníků bylo vyplněno 13 dotazníků po 1 roce (1 domácnost ukončena po 9 měsících pobytu ze strany projektu HF II - nespolupráce, dluh na nájmu a službách, sousedské stížnosti, dotazník nebylo možné vyplnit; 1 domácnost zabydlena teprve v únoru 2024). Po dvou letech se do evaluace zapojilo 10 domácností.

Do výzkumu tak byly zahrnuty odpovědi celkem 15 respondentů srovnávajících situaci před zabydlením a po zabydlení; 13 respondentů srovnávajících situaci po 1 roce od zabydlení a 10 respondentů po 2 letech. V Tab. 1 jsou k dispozici deskriptivní statistiky týkající se pohlaví, věku, rodinného stavu, počtu osob bydlících ve společné domácnosti a počtu dětí, ze kterých lze vyčíst, že všichni respondenti byly ženy ve věku od 19 do 60 let, žijících v domácnostech o více než 1 osobě a nejméně s 1 dítětem.

Tabulka 1: Popis výběrového souboru

Kategorie 1	Kategorie 2	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Pohlaví	Muž	0	0	0
	Žena	15	13	10
Věk	19-29 let	4	3	1
	30-45 let	9	8	6
	46-60 let	2	2	3
Rodinný stav	Svobodný/á	11	10	7
	Rozvedený/á	1	1	1
	Vdaný/á	3	2	2
Počet bydlících osob	1 osoba	0	0	0
	2-3 osoby	11	9	6
	4 a více osob	4	4	4
Počet dětí	0 dětí	0	0	0
	1 dítě	7	6	2
	2 děti	6	5	5
	3 a více dětí	2	2	3

Dále můžeme uvést deskriptivní statistiky dětí žijících v domácnostech výběrového souboru. Výzkumu se zúčastnilo 9 chlapců a 6 dívek ve věku od 2 do 14 let, kdy více než polovina z nich má do 5 let. V souboru respondentů je poměrně vysoký počet dětí (téměř polovina), které mají nula sourozenců.

Tabulka 2: Popis výběrového souboru: Děti

Kategorie 1	Kategorie 2	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Pohlaví dítěte	Chlapec	9	7	3
	Dívka	6	6	7
Věk dítěte	do 5 let	8	7	3
	6–9 let	5	3	5
	10 a více let	2	3	3
Třída	Neuvedeno	8	8	4
	První třída	3	1	2
	Druhá třída	1	0	1
	Třetí třída	1	2	2
	Pátá třída	1	0	1
	Sedmá třída	0	1	0
	Osmá třída	1	0	0
	Devátá třída	0	1	0
Počet sourozenců	0	7	6	2
	1	2	4	5
	2	3	1	1
	3 a více	3	2	2

Počet dětí žijících mimo domácnost

Hypotéza 1: Dojde ke snížení počtu dětí žijících mimo domácnost (viz Bassuk a kol., 2014; Flower, 2015; Pergamit a kol., 2017; Shinn a kol., 2016; Gubits a kol., 2015).

Pro ověření dané hypotézy máme menší množství odpovědí. Z dat lze konstatovat pouze to, že u jednoho respondenta došlo k poklesu počtu dětí mimo domov.

Tabulka 3: Počet dětí mimo domácnost

Počet dětí mimo domácnost	Počet				
	-2	-1	0	1	2
Změna v počtu dětí žijících mimo domácnost po zabydlení	0	0	15	0	0
Změna v počtu dětí žijících mimo domácnost po 1 roce od zabydlení	0	0	13	0	0
Změna v počtu dětí žijících mimo domácnost po 2 letech od zabydlení	0	1	9	0	0

Výskyt problémů spojených s bydlením

Hypotéza 2: Dojde k subjektivně vnímanému snížení výskytů problémů spojených s nekvalitním bydlením (viz Kling, 2008; Bassuk a kol., 2014; Bretherton, Pleace, 2015; Ripka a kol., 2018).

Výsledky ukazují zajímavou skutečnost, že u většiny respondentů ubylo problémů spojených s bydlením, jedná se o 13 z 15 po zabydlení a 10 z 13 po 1 roce od zabydlení, jen u 1 respondenta došlo po zabydlení k nárůstu problémů o 1 problém. Po dvou letech se u většiny respondentů problémy s bydlením nevyskytovaly. U jednoho respondenta výrazně ubyly problémy s bydlením. V rámci statistické analýzy dat jsme počítali s lidmi, kterým v součtu všech specifických problémů s bydlením ubylo jeden až pět problémů (tedy maximální počet problémů, na které jsme se dotazovali v dotazníkovém šetření), naopak přibyl pak maximálně jeden problém.

Tabulka 4: Výskyt problémů spojených s bydlením

Cílové skupiny respondentů	Počet změn	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
Všichni respondenti		15	13	10
Počty problémů napříč cílovými skupinami	-5	2	2	0
	-4	1	1	0
	-3	4	3	0
	-2	4	3	1
	-1	2	1	0
	0	1	3	7
	1	1	0	1
Celková změna problémů	Celkově ubylo problémů	13	10	1
	Celkově beze změny	1	3	7
	Celkově přibyl problémů	1	0	1

Dále jsme se zaměřili na výskyt specifických problémů, které se v bytech vyskytovaly. „*Odpadky v okolí bytu a domu*“ a „*Díry, praskliny, poškozená okna*“ jsou dvě oblasti, ve kterých respondentům nejvíce přibyl problémů.

Tabulka 5: Výskyt problémů spojených s bydlením: Specifický problém

Specifický problém s bydlením	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Plísňe a vlhkost	Úbytek problémů	5	4	0
	Beze změny	9	9	9
	Přibylo problémů	1	0	1
Díry, praskliny, poškozená okna	Úbytek problémů	3	2	3
	Beze změny	10	9	6
	Přibylo problémů	2	2	1
Nefunkční toaleta nebo sprcha	Úbytek problémů	2	2	1
	Beze změny	12	10	7
	Přibylo problémů	1	1	0
Nedostatečné vytápění, kdy jste si museli přitápat (např. přímotopem, troubou...)	Úbytek problémů	8	7	0
	Beze změny	6	6	9
	Přibylo problémů	1	0	1
Časté problémy s výpadky elektřiny, plynu nebo vody	Úbytek problémů	5	5	0
	Beze změny	10	8	9
	Přibylo problémů	0	0	1
Hmyz (např. štěnice nebo švábi)	Úbytek problémů	5	4	0
	Beze změny	10	9	10
	Přibylo problémů	0	0	1
Špatná dostupnost dopravy, obchodů, škol/školek	Úbytek problémů	4	4	0
	Beze změny	11	9	10
	Přibylo problémů	0	0	0
Odpadky v okolí bytu nebo domu	Úbytek problémů	3	2	0
	Beze změny	12	10	10
	Přibylo problémů	0	1	0
Bydleli jste na „špatné adrese“ nebo v sociálně vyloučené lokalitě	Úbytek problémů	4	3	0
	Beze změny	11	10	10
	Přibylo problémů	0	0	0
Jiné problémy	Úbytek problémů	1	1	0
	Beze změny	14	12	9
	Přibylo problémů	0	0	1

Spokojenost s bydlením

Hypotéza 3: Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení spokojenosti s bydlením u uživatelů sociálního bydlení (viz Kling, 2008; Bassuk a kol., 2014; Bretherton, Pleace, 2015; Ripka a kol., 2018).

Z celkových výsledků je zřejmé, že se **spokojenost s bydlením zlepšila ve všech sledovaných oblastech, tedy oblasti spokojenosti s bytem, spokojenosti s lokalitou a spokojenosti se**

sousedstvím / sousedy, a to jak po zabydlení, tak i po 1 roce od zabydlení. Po dvou letech od zabydlení je spokojenost s bydlením konstantní. U jedné domácnosti se mírně zhoršila spokojenost se sousedy.

Tabulka 6: Spokojenost s bydlením

Hodnocená oblast	Změna vnímání	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Spokojenost s bytem	Zhoršilo se vnímání	1	1	0
	Zůstalo stejné	1	0	10
	Vnímání se zlepšilo	13	12	0
Spokojenost s lokalitou	Zhoršilo se vnímání	0	2	0
	Zůstalo stejné	3	1	10
	Vnímání se zlepšilo	12	10	0
Spokojenost se sousedstvím	Zhoršilo se vnímání	2	1	1
	Zůstalo stejné	1	3	9
	Vnímání se zlepšilo	12	9	0

Pocit bezpečí v místě bydliště

Hypotéza 4: Dojde ke zvýšení pocitu bezpečí v místě bydliště (Kling, 2008; Bretherton, Pleace, 2015; Busch-Geertsema, 2013; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016; Ripka a kol., 2018).

U většiny respondentů se vnímaný pocit bezpečí v místě bydliště po zabydlení zlepšil a jen u 4 respondentů zůstal stejný. Po 1 roce od zabydlení zůstalo i tak u většiny zlepšené vnímání bezpečí, stejné u pěti a u jednoho respondenta došlo ke zhoršení vnímání bezpečí. Po dvou letech od zabydlení bylo vnímání pocitu bezpečí v místě bydliště konstantně vysoké.

Tabulka 7: Pocit bezpečí v místě bydliště

Hodnocená oblast	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Změna vnímání bezpečí	Zhoršilo se vnímání	0	1	0
	Zůstalo stejné	4	5	10
	Zlepšilo se vnímání	11	7	0

Vztahy se sousedy

Hypotéza 5: Dojde ke zlepšení vztahů se sousedy (Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015; Kling, 2008; Bretherton, Pleace, 2015).

Zatímco po zabydlení hodnotili respondenti zlepšení vztahů se sousedy v necelé polovině případů, tak po 1 roce od zabydlení hodnotilo zlepšení vztahů 70 % respondentů. Zhoršené vnímání vztahů se sousedy hodnotili po zabydlení 2 respondenti a po 1 roce od zabydlení 3, u ostatních zůstalo vnímání stejné. **Vztahy se sousedy byly po dvou letech hodnoceny jako konstantně velmi dobré.** V jednom případě došlo ke zhoršení vztahů se sousedy. Dvě domácnosti uváděly, že se se sousedy spíše nestýkají.

Tabulka 8: Vztahy se sousedy

Hodnocená oblast	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Změna vztahů se sousedy	Zhoršilo se vnímání	2	3	1
	Zůstalo stejné	6	1	1
	Vnímání se zlepšilo	7	9	8

Jistota bydlení

Hypotéza 6: Dojde k subjektivně vnímanému zvýšení jistoty bydlení (viz Bassuk a kol., 2014; Gubits a kol., 2015; Ripka a kol., 2018). **Většina respondentů hodnotila významné zvýšení jistoty bydlení a u nikoho ani po zabydlení ani po 1 roce od zabydlení nedošlo ke zhoršení vnímání.** Po prvním roce od zabydlení bylo hodnocení zlepšení relativně stejné jako po zabydlení. Po dvou letech od zabydlení odpovídali 3 respondenti, že neví, jak dlouho budou v bydlení moci zůstat. U ostatních respondentů zůstala jistota vnímání bydlení stejná. **Celkově můžeme říct, že se jistota bydlení zvýšila po zabydlení a pak zůstávala konstantně vysoká.**

Tabulka 9: Jistota bydlení

Hodnocená oblast	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Změna jistoty bydlení	Zhoršilo se vnímání	0	0	3
	Zůstalo stejné	1	3	7
	Vnímání se zlepšilo	11	9	0
	Odmítl/a	3	1	0

Finanční situace domácnosti

Hypotéza 7: Dojde ke zlepšení finanční situace domácnosti (viz Busch-Geertsema, 2013; Bassuk a kol., 2014; Gubits a kol., 2015; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016).

Podle několika ukazatelů došlo ke zlepšení finanční situace domácností. U většiny respondentů došlo ke zvýšení příjmů domácnosti, po zabydlení se jednalo o devět z patnácti (60 %) a po 1 roce od zabydlení o 9 ze 13 (69 %). Snížené příjmy uvedly po zabydlení tři respondenti, zatímco po 1 roce od zabydlení již nikdo, ostatní hodnotily příjmy domácnosti beze změny. Po dvou letech od zabydlení se příjmy zvýšily u 9 z 10 domácností. Jedna domácnost reportovala snížení příjmů.

Tabulka 10: Příjmy domácnosti

Hodnocená oblast	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Příjmy domácnosti	Příjmy se snížily	3	0	1
	Zůstaly stejné	2	4	0
	Příjmy se zvýšily	9	9	9
	Nelze posoudit	1	0	0

Přibližně u poloviny respondentů nedošlo v počtu dní bez peněz ke změně po zabydlení i po 1 roce od zabydlení. Po zabydlení hodnotily čtyři respondenti zlepšení situace a méně dní bez peněz a tři zhoršení situace a více dní bez peněz. Po 1 roce od zabydlení došlo k mírnému zhoršení tohoto ukazatele, kdy jen dva respondenti hodnotily změnu počtu dní bez peněz jako lepší a pět jako horší. **Po dvou letech od zabydlení se situace počtu dní bez peněz celkově stabilizovala.** U tří domácností se počet dní bez peněz zvýšil.

Tabulka 11: Počet dní bez peněz

Hodnocená oblast	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Změna počtu dní bez peněz	Více dní bez peněz	3	5	3
	Stejně dní bez peněz	8	6	5
	Méně dní bez peněz	4	2	2
	Nelze posoudit	0	0	0

V rámci počtu zaměstnaných osob nedošlo u většiny respondentů ke změně po zabydlení, po 1 roce od zabydlení ani po dvou letech od zabydlení. Došlo pouze k drobnému zhoršení po 1 roce od zabydlení, kdy se počet zaměstnaných snížil navíc u jedné domácnosti. Nejčastějšími důvody nezaměstnanosti přitom byly přitom mateřská nebo rodičovská dovolená nebo zdravotní situace.

Tabulka 12: Počet zaměstnaných osob

Hodnocená oblast	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Změna počtu zaměstnaných	Počet zaměstnaných se snížil	2	3	2
	Počet zaměstnaných beze změny	10	7	7
	Zvýšení počtu zaměstnaných	3	3	2

Ve vztahu k využívání krátkodobých půjček lze uvést, že u většiny respondentů nedošlo ke změně po zabydlení i po 1 roce od zabydlení. Po dvou letech od zabydlení docházelo k mírnému nárůstu využívání krátkodobých půjček. U jedné domácnosti se využívání krátkodobých půjček po zabydlení hodně snížilo a u jedné se částečně zvýšilo, po 1 roce od zabydlení došlo k částečnému zvýšení u dvou domácností. Pět domácností po zabydlení a tři po 1 roce od zabydlení krátkodobé půjčky nevyužívají ani nevyužívali. Po dvou letech od zabydlení se u poloviny domácností využívání krátkodobých půjček zvyšovalo. U jedné domácnosti se naopak výrazně snížilo. U ostatních domácností zůstalo v zásadě stejné.

Tabulka 12: Využití krátkodobých půjček

Hodnocená oblast	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Změna využívání krátkodobých půjček	Hodně snižuje	1	0	1
	Částečně snižuje	0	0	0
	Nemění	8	8	2
	Částečně zvyšuje	1	2	2
	Hodně zvyšuje	0	0	3
	Nevyužívají a nevyužívali jsme krátkodobé půjčky	5	3	2

Ve vztahu k míře zadlužení nedošlo u větší poloviny respondentů ke změně ani po zabydlení ani po 1 roce od zabydlení. Po 1 roce od zabydlení došlo k navýšení počtu domácností o jednu v hodnocení částečného snížení a částečného zvýšení zadlužení a ubyli dvě domácnosti, které dluhy nemají a neměli. Po dvou letech od zabydlení docházelo ke snižování dluhů u poloviny domácností. U téměř třetiny domácností se zadlužení

neměnilo. U dvou domácností docházelo k mírnému zvýšení dluhů. **Lze tedy konstatovat, že se zadlužení domácností celkově po dvou letech snižuje.**

Tabulka 13: Zadlužení

Oblast změny	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Změna zadlužení	Hodně snižují	0	0	1
	Částečně snižují	1	2	4
	Nemění	9	7	3
	Částečně zvyšují	3	4	2
	Hodně zvyšují	0	0	0
	Nemají a neměli dluhy	2	0	0

Poslední položkou měřenou ve vztahu k finanční situaci domácnosti byly výdaje za bydlení. **Ve vztahu k výdajům za bydlení u domácností bydlících u společnosti hodnotilo jejich zvýšení 80 % domácností po zabydlení a 70 % po 1 roce od zabydlení.** Po zabydlení se u zbytku domácností výdaje nezměnily, po 1 roce od zabydlení však již částečné nebo výrazné snížení výdajů za bydlení hodnotili tři ze třinácti respondentů. **Po dvou letech od zabydlení se výdaje za bydlení zvyšují u 80 % domácností, u 20 % domácností došlo ke snížení výdajů za bydlení.**

Tabulka 14: Výdaje za bydlení

Oblast změny	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Změna výše výdajů za bydlení	Hodně snižují	0	1	0
	Částečně snižují	0	2	2
	Nemění	3	1	0
	Částečně zvyšují	6	5	7
	Hodně zvyšují	6	4	1

Využívání sociálních služeb

Hypotéza 8: Dojde ke snížení využívání sociálních služeb (viz Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015).

Celkem ve využívání sociálních služeb došlo u většiny respondentů ke zvýšení pomoci v součtu hodnocení všech oblastí jak po zabydlení, tak po 1 roce od zabydlení. Po dvou letech od zabydlení se využívání sociálních služeb stabilizovalo a u 4 domácností došlo k jeho mírnému nárůstu. Pokud již jednotlivě v dané oblasti nedošlo ke zvýšení využívání, pak bylo obvykle hodnoceno beze změny a jen v minimu případů došlo ke snížení pomoci.

Tabulka 15: Využívání sociálních služeb

Oblasti využívání pomoci sociálních služeb	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Jednání s úřady	Zvýšila se pomoc	7	7	2
	Beze změny nebo neví	7	4	6
	Snížila se pomoc	1	2	2
Vyřizování sociálních dávek	Zvýšila se pomoc	0	1	3
	Beze změny nebo neví	9	7	5
	Snížila se pomoc	6	5	2
Řešení dluhů	Zvýšila se pomoc	5	8	3
	Beze změny nebo neví	8	4	6
	Snížila se pomoc	2	1	1
Řešení bytové situace	Zvýšila se pomoc	6	4	4
	Beze změny nebo neví	8	5	5
	Snížila se pomoc	1	4	1
Řešení zaměstnání	Zvýšila se pomoc	5	7	1
	Beze změny nebo neví	9	5	7
	Snížila se pomoc	1	1	2
Řešení situace dětí	Zvýšila se pomoc	1	1	2
	Beze změny nebo neví	13	12	8
	Snížila se pomoc	1	0	0
Oblasti využívání pomoci sociálních služeb celkem	Zvýšila se pomoc	11	8	4
	Beze změny nebo neví	2	0	6
	Snížila se pomoc	2	3	0

Fyzický a psychický zdravotní stav

Hypotéza 9: Dojde ke zlepšení subjektivně vnímaného fyzického i psychického zdravotního stavu (Kling, 2008; Katz, Kling, Liebman; 1999; Bassuk a kol., 2014; Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015; Johnson, Chamberlain, 2015; Bretherton, Pleace, 2015; Busch-Geertsema, 2013; Bernard, Yuncal, Panadero, 2016; Ripka a kol., 2018).

Ve vztahu k fyzickému zdravotnímu stavu nedošlo k jeho významnému vnímanému zlepšení ani zhoršení po zabydlení ani po 1 roce od zabydlení, resp. významněji převládá hodnocení, že ke vnímané změně zdravotního stavu nedošlo. Zhoršení zdravotního stavu uvedlo po zabydlení jen jeden respondent a po 1 roce od zabydlení již nikdo. Zlepšení uvedla v obou situacích cca třetina respondentů. Důvodem byly např. menší stresová zátěž, prostředí apod. **Po dvou letech od zabydlení došlo ke zhoršení zdravotního stavu u 7 domácností z 10,** důvodem zhoršení zdravotního stavu jsou ale akutní zdravotní potíže související např. s porodem nebo věkem odpovídajících. Nejedná se tedy o zdravotní problémy přímo spojené s bydlením.

Tabulka 16: Fyzický a zdravotní stav

Hodnocená oblast	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Vnímaná změna zdravotního stavu	Zdravotní stav se zhoršil	1	0	7
	Beze změny nebo neví	9	9	3
	Zdravotní stav se zlepšil	5	4	0

V rámci psychického zdravotního stavu převládalo pozitivní hodnocení a zlepšení zážitku jak po zabydlení, tak po 1 roce od zabydlení, tak po 2 letech od zabydlení. Provedli jsme agregaci dat ze všech otázek dotazníku věnovaných změnám psychického stavu respondentů. Za každé zlepšení psychického stavu jsme počítali plus jedna a za každé zhoršení minus jedna. **Z dat je patrné, že ve vztahu ke změnám v psychickém stavu významně převládá pozitivní změna.**

Tabulka 17: Psychický zdravotní stav: Agregované výsledky

Agregace	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Agregace	-2	1	1	0
	-1	0	1	0
	0	0	0	0
	1	1	2	2
	2	2	2	3
	3	4	2	3
	4	3	2	2
	5	4	3	0
Agregace celkem	Celková negativní změna	1	2	0
	Beze změny	0	0	0
	Celková pozitivní změna	14	11	10

Využívání zdravotnických služeb

Hypotéza 10: Dojde ke zvýšení využívání preventivních a specializovaných zdravotnických služeb (viz Aubry, Nelson, Tsemberis, 2015; Johnson, Chamberlain, 2015; Ripka a kol., 2018). **V žádné z oblastí využívání zdravotnických služeb nedošlo k významné změně a nejčastějším závěrem bylo, že u využívání zdravotnických služeb nedošlo ke změně.** Přesto u většiny služeb drobně převládá méně časté využívání zdravotnických služeb nad více častým.

Tabulka 18: Využívání zdravotnických služeb

Zdravotnická služba	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Praktický/ Obvodní lékař	Méně často	3	4	0
	Beze změny nebo neví	8	7	3
	Častěji	4	2	1
Specializovaný lékař	Méně často	3	2	2
	Beze změny nebo neví	9	6	7
	Častěji	3	5	2
Dětský lékař	Méně často	4	3	2
	Beze změny nebo neví	9	10	9
	Častěji	2	0	2
Hospitalizace	Méně často	6	4	3
	Beze změny nebo neví	8	8	4
	Častěji	1	1	4
Návštěvy pohotovosti	Méně často	6	4	3
	Beze změny nebo neví	8	8	6
	Častěji	1	1	1
Výjezdy sanitek	Méně často	7	5	2
	Beze změny nebo neví	5	7	5
	Častěji	3	1	0
Celkem	Méně často	29	22	12
	Beze změny nebo neví	47	46	34
	Častěji	14	10	10

Trávení volného času

Hypotéza 11: Dojde ke zkvalitnění trávení volného času.

Většina respondentů uvedla, že aktuálně tráví více času „venku“ jak po zabydlení, tak i po 1 roce od zabydlení. U odpovědi ne došlo k navýšení o jednu domácnost celkem na čtyři po 1 roce od zabydlení oproti stavu po zabydlení se třemi negativními odpověďmi. **Po dvou letech od zabydlení se trávení volného času venku spíše mírně snížilo.**

Tabulka 19: Trávení volného času

Častější trávení volného času "venku"	Odpověď	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
	Ne	3	4	6
	Ano	12	9	4

Duševní pohoda u dětí

Hypotéza 12: Dojde ke zvýšení duševní pohody a snížení problémů s chováním u dětí (Gubits a kol., 2015; Bassuk a kol., 2014).

Pro větší přehlednost celkových výsledků jsme provedli ještě agregaci dat z e všech škál vztažených k hodnocení psychického stavu dětí (zažívání kladných pocitů, udržování dobrých vztahů s druhými, zažívání úspěchu v životě, zažívání smysluplnosti, zažívání zaujetí). Za každé zlepšení psychického stavu jsme počítali plus jedna a za každé zhoršení minus jedna. **Z dat je patrné, že ve vztahu ke změnám v psychickém stavu dětí převládá pozitivní změna oproti negativní změně a v celkovém součtu také výrazněji převládá kladná agregace nad hodnocením beze změny.**

Tabulka 20: Duševní pohoda u dětí: Agregovaná data

Oblasti změny	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Agregace	-5	1	0	0
	-4	1	0	0
	-1	0	1	1
	0	1	3	2
	1	3	2	1
	2	3	2	1
	3	2	1	1
	4	2	1	2
	5	2	3	2
Celková agregace	Celková negativní změna	2	1	1
	Beze změny	1	3	2
	Celková pozitivní změna	12	9	7

Chování dětí

Hypotéza 12: Dojde ke zvýšení duševní pohody a snížení problémů s chováním u dětí (Gubits a kol., 2015; Bassuk a kol., 2014).

Pro větší přehlednost celkových výsledků jsme provedli ještě agregaci dat ze všech škál věnovaných změnám chování u dětí (vztekaní a praní se, pláč a smutek, špatné soustředění, stěžování si na somatické bolesti, nespokojenost se sebou samým, neposlušnost, špatné vcítění do druhých, nechut' být sám). Za každé zlepšení chování jsme počítali minus jedna a za každé zhoršení plus jedna (snížení a zvýšení počtu problémů). **Z dat je patrné, že ve vztahu ke změnám v chování dětí významně převládá pozitivní s celkem 11 a 9 domácnostmi po zabydlení a po 1 roce od zabydlení. Stejný trend lze pozorovat i po dvou letech od zabydlení.**

Tabulka 21: Problémy s chováním u dětí: Agregovaná data

Oblasti změny	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Agregace	6	1	1	1
	5	0	2	2
	4	1	1	1
	2	3	3	2
	1	6	2	2
	0	3	2	1
	-1	1	2	1
Agregace celkem	Celková pozitivní změna	11	9	8
	Beze změny	3	2	1
	Celková negativní změna	1	2	1

Školní prospěch a docházka u dětí

Hypotéza 13: Dojde ke zlepšení školního prospěchu a zvýšení školní docházky u dětí (viz Gubits a kol., 2015; Bassuk a kol., 2014).

Z uvedeného tabulky s hodnocením školního prospěchu a docházky u dětí je patrné, že většina respondentů se rozhodla tuto oblast nehodnotit. Převládající hodnocení u těch, kteří odpověď poskytli je, že nedošlo ke změně.

Tabulka 22: Školní prospěch a docházka u dětí

Oblasti změny	Změna	Po zabydlení	Po 1 roce od zabydlení	Po 2 letech od zabydlení
		15	13	10
Prospěch dítěte	Zhoršil	1	0	0
	Zůstal stejný	1	2	4
	Zlepšil	4	3	1
	Odmítl(a) / bez odpovědi	9	8	5
Školní docházka dítěte	Zhoršila	0	0	0
	Zůstala stejná	4	3	5
	Zlepšila	2	2	0
	Odmítl(a) / bez odpovědi	9	8	5

Použité zdroje

- AUBRY, T., NELSON, G., TSEMBERIS, S. 2015. Housing First for People With Severe Mental Illness Who Are Homeless: A Review of the Research and Findings From the At Home – Chez soi Demonstration Project. *Canadian Journal of Psychiatry*, 60, 11.
- BASSUK, E. L., CARMELA J., DeCANDIA, TSERTZVADZE A., RICHARD M. K. 2014. The Effectiveness of Housing Interventions and Housing and Service Interventions on Ending Family Homelessness: A Systematic Review. *American Journal of Orthopsychiatry*, 84, 5, 457-74.
- BERNARD R., YUNCAI, R., PANADERO, S. 2016. Introducing the Housing First Model in Spain: First Results of the Habitant Programme. *European Journal of Homelessness*, 10, 1, 53–82.
- BRETHERTON, J., PLEACE N. 2015. *Housing First in England: An Evaluation of Nine Services*. Centre for Policy Housing.
- BUSCH-GEERTSEMA, V. 2013. *Housing First Europe Final Report*. Bremen/Brussels: European Union Programme for Employment and Social Solidarity – PROGRESS (2007–2013).
- POWER, P. D. B., SCHOENY, M., CHUNG, S. 2015. *Homelessness in the child welfare system: A randomized trial to assess the impact of permanent housing on foster care placements and costs*. N/A. Dostupné z: <https://socialsystemdesignlab.wustl.edu/files/2017/11/ImpactPermanentHousing-1lqx99n.pdf>.
- ETHOS. Dostupné z: https://www.feantsa.org/download/cz___8621229557703714801.pdf
- GLUMBÍKOVÁ, K., RUSNOK, P., POLÁKOVÁ, R., MIKULEC, M., WILAMOVÁ, K. a GOJOVÁ, A. *Výzkumná zpráva A: Vyhodnocení výsledků dosažených obcemi spolupracujícími s MPSV u podpořených klientů v rámci projektu*. 2021.
- GLUMBÍKOVÁ, K., MIKULEC, M. a RUSNOK, P. *Evaluace politiky bydlení Portavita*. 2021.
- GOJOVÁ, A., GLUMBÍKOVÁ, K., KUČERA, P., LESÁK, V. a RIPKA, Š. *Jednotná metodika monitorování a hodnocení místních systémů sociálního bydlení*. 2018.
- GUBITS, D. et al. 2015. *Family Options Study Short-Term Impacts of Housing and Services Interventions for Homeless Families*. Washington: U.S. Department of Housing and Urban Development, Office of Policy Development and Research.
- JOHNSON, G., CHAMBERLAIN, C. 2013. *Evaluation of the Melbourne Street to Home Program: 12 moth outcomes*. Canberra: Department Government Department of Families, Housing, Community Services and Indigenous Affairs.
- KATZ, L., KLING, J., LIEBMAN, J. 1999. *Moving to opportunity in Boston: Early impacts of a housing mobility program*. Princeton University. Dostupné z: <https://eml.berkeley.edu/symposia/nsf99/papers/kling.pdf>.
- KLING, J. 2008. *Summary Overview of Moving to Opportunity: A Random Assignment Housing Mobility Study in Five U.S. Cities*. National Bureau of Economic Research.
- LANZEROTTI, L. 2004. *Housing First For Families. Research to Support the Development of a Housing First for Families Training Curriculum*. The National Alliance to End Homelessness.

PERGAMIT, M., CUNNINGHAM, M., HANSON, D. 2017. The impact of family unification housing vouchers on child welfare outcomes. *American Journal of Community Psychology*, 60, 103-113.

Platforma pro sociální bydlení, Lumos. 2018. *Zpráva o vyloučení z bydlení za rok 2018*.

Platforma pro sociální bydlení, Ostravská univerzita. 2021. *Bydlení jako problém. Zpráva o vyloučení z bydlení 2021*.

RIPKA Š., ČERNÁ, E., KUBALA, P., STANĚK, R. 2018. *Dopady zabydlení po šesti měsících od nastěhování. Pilotní testování rychlého zabydlení rodin s dětmi (Rapid Re-Housing)*. Průběžná evaluační zpráva 2. Ostrava: OU.

RIPKA Š., ČERNÁ, E., KUBALA, P. 2018. *Dopady zabydlení po 12 měsících od nastěhování. Pilotní testování rychlého zabydlení rodin s dětmi (Rapid Re-Housing)*. Závěrečná evaluační zpráva/Analýza cílového stavu. Ostrava: OU.

SHINN, M., BROWN, S. R., GUBITS, D. 2016. Can Housing and Service Interventions Reduce Family Separations for Families who Experience Homelessness? *American Journal of Community Psychology*, 60, 1-2, 79–90.

TSEMBERIS, S. 2010. Housing First: Ending Homelessness and Transforming Lives. *Schizophrenia Research*, 117, 23-24, 163-164.

Vypracováno dne 29. 9. 2025

Spolufinancováno
Evropskou unií

Více projektů podpořených Evropskou unií na ► www.mapaprojektu.cz